

رضایت‌مندی دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی شیراز از ارزشیابی بالینی به روش دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی (Log Book)

مرضیه اسدی لاری، زینب مشفق*، سیده مرضیه شهپری، فردوس محمد علیان

چکیده

مقدمه: یکی از روش‌های رایج ارزیابی مهارت‌های بالینی دانشجویان علوم پزشکی، دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی است. در سال‌های اخیر، روش دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی در ارزشیابی بالینی دانشجویان مامایی دانشکده پرستاری و مامایی شیراز مورد استفاده قرار گرفته است، این مطالعه با هدف تعیین میزان رضایت دانشجویان از این روش انجام گرفت.

روش‌ها: این مطالعه توصیفی مقطعی در سال ۱۳۹۳ در دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام شد و ۵۲ نفر از دانشجویان مامایی که کارآموزی‌های «داخلی-جراحی» و «بیماری‌های زنان» را می‌گذراندند، به روش نمونه در دسترس انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته پس از تایید روایی و پایایی آن جمع‌آوری شد. پرسشنامه شامل ۲۳ گویه و ۹ حیطه در قالب مقیاس لیکرت ۵ نمره‌ای است. برای تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و آزمون‌های آماری تحلیل واریانس و آزمون‌های تعقیبی استفاده شد.

نتایج: میانگین رضایت‌مندی دانشجویان مامایی از «دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی» $48/81 \pm 16/94$ از مقیاس ۱۰۰ در کارآموزی داخلی-جراحی و $48/81 \pm 16/94$ در کارآموزی بیماری‌های زنان بود. در کارآموزی داخلی-جراحی، بالاترین نمره رضایت‌مندی مربوط به حیطه استرس‌زا بودن ($59/61 \pm 26/11$) و پایین‌ترین نمره مربوط به حیطه منصفانه بودن ($44/61 \pm 20/81$) بود. در کارآموزی بیماری‌های زنان، بالاترین نمره رضایت‌مندی مربوط به حیطه مطابقت با اهداف آموزشی ($57/30 \pm 19/71$) و پایین‌ترین نمره مربوط به حیطه علاقه‌مندی به این روش ($43/46 \pm 20/72$) بود. در هر دو کارآموزی، میزان رضایت دانشجویان ترم آخر، بیش از سایر دانشجویان بود.

نتیجه‌گیری: استفاده از دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی در ارزشیابی بالینی کارآموزی‌های داخلی-جراحی و بیماری‌های زنان برای دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی شیراز همراه با ناراضی‌نسی است. لذا بازنگری و اصلاح جوانب مختلف دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی ضروری به نظر می‌رسد تا موجبات رضایت هرچه بیشتر دانشجویان فراهم گردد.

واژه‌های کلیدی: دانشجویان مامایی، دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی، رضایت‌مندی دانشجویان، ارزشیابی بالینی

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / ۱۳۹۴؛ ۱۵(۲۴): ۱۷۰ تا ۱۸۰

مقدمه

تغییر در الگوهای آموزشی، دادن دیدگاه به آموزش گیرندگان و جلب مشارکت آنها در زمینه آموزش خودشان در کنار استفاده از روش‌های بهینه برای نیل به این اهداف، برای تمام بخش‌های دخیل در عرصه آموزش پزشکی یک وظیفه است و سعی بر آن است تا با استفاده

شیراز، شیراز، ایران. (fsmdan1393@gmail.com)

تاریخ دریافت مقاله: ۹۳/۱۰/۳۰، تاریخ اصلاحیه: ۹۳/۱/۲۰، تاریخ پذیرش: ۹۴/۲/۲۰

* نویسنده مسؤؤل: زینب مشفق (مربی)، کارشناس ارشد مامایی، گروه مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی حضرت فاطمه(س)، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران. zmoshfeghy1385@yahoo.com

مرضیه اسدی لاری، کارشناس ارشد آموزش پرستاری داخلی جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی حضرت فاطمه(س)، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران. (asadilarim@sums.ac.ir)؛ سیده مرضیه شهپری، کارشناس مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی حضرت فاطمه(س)، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران. (marzieshahpari@yahoo.com)؛ فردوس محمد علیان، دانشجوی کارشناسی ارشد مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی حضرت فاطمه(س)، دانشگاه علوم پزشکی

مامایی علوم پزشکی مشهد از این شیوه‌ی ارزشیابی ۷۷ درصد گزارش شده است (۹).

لاگ بوک (Logbook) که نام‌های مختلف دیگری از جمله آموزش نامه، کارنامه گزارش روزانه و مهارت‌نامه برای آن ذکر شده، یک وسیله‌ی ثبت فراگیر محور است (۱۰) که در آن، مهارت‌ها و توانایی‌هایی که دانشجو باید کسب کند، در یک دفترچه نوشته شده و در اختیار دانشجو قرار می‌گیرد و او پس از انجام هر یک از وظایف، با ذکر تاریخ و نحوه‌ی مشارکت خویش، اطلاعات را ثبت می‌کند و مربی در قسمتی از دفترچه، چگونگی انجام فعالیت و نحوه‌ی مشارکت دانشجو را بررسی می‌کند. همچنین مربی در خصوص مشکلاتی که در نحوه‌ی انجام آن فعالیت وجود داشته، با دانشجو به بحث می‌نشیند و در نهایت، آن فعالیت را با امضا تأیید یا تعدیل می‌کند؛ به این ترتیب با ثبت وقایع از فراموش‌کاری، اعمال نظر مربی و سوء تعبیر دانشجو جلوگیری می‌گردد (۸). در این روش، اهداف آموزشی از پیش تعیین شده و دانشجویان در فرصت‌های آموزشی یکسانی قرار می‌گیرند (۱۱) و به این دلیل که فاصله بین نظر و بالین را کاهش می‌دهد، می‌تواند به معلم و دانشجو در رسیدن به اهداف آموزشی و بالینی کمک کند (۱۲).

در تحقیقی در استرالیا، تأثیر لاگ بوک بر روی شکل‌های دقیق مثل تعمق، تفکر و یادگیری مؤثر در حرفه پرستاری بررسی شده و از این وسیله به عنوان ابزاری برای رسیدن به اهداف عالی پرستاری و مامایی یاد شده است (۱۳). باسمان (busemann) در آلمان و همچنین مالاپا (mallappa) در انگلیس نیز از لاگ بوک به عنوان یک ابزار مؤثر و قدرتمند در آموزش مهارت‌های پزشکی نام برده‌اند و بر این نکته تأکید کرده‌اند که می‌توان در کنار سایر روش‌های آموزشی و ارزشیابی، با به روز نگه داشتن لاگ بوک‌های موجود، از آنها در ارزشیابی دانشجویان و همچنین افزایش مشارکت دانشجویان پزشکی در اتاق عمل و افزایش ارتباط آنها با بیماران

از روش‌های جدید بتوان میزان اثربخشی آموزش پزشکی را بهتر نمود (۱). در عین حال در هر برنامه‌ی آموزشی، ارزشیابی به عنوان یک رکن اساسی مطرح بوده و می‌تواند آموزش را از حالت ایستا به مسیری پویا هدایت نماید و این امکان را فراهم می‌سازد تا بر اساس نتایج آن، نقاط قوت و ضعف فرآیند آموزش مشخص شود و با تقویت جنبه‌های مثبت و رفع نارسایی‌ها در ایجاد تحول و اصلاح آموزشی گام‌های مناسبی برداشته شود (۲).

ارزشیابی کارآیی بالینی دانشجویان یکی از مشکل‌ترین وظایف اعضای هیأت‌علمی و آموزش‌دهندگان برنامه‌های بهداشتی است (۳). این نوع ارزشیابی، بیش از نیمی از حجم کل ارزیابی دانشجویان رشته‌های علوم پزشکی از جمله مامایی را تشکیل می‌دهد و برای اطمینان از کسب صلاحیت این دانشجویان، گذر از این فرآیند ضروری است (۴). در ارزشیابی بالینی، باید نحوه مواجهه‌ی دانشجو با بیمار و تسلط وی بر مهارت‌های مورد نظر، مورد ارزیابی قرارگیرد (۵) برای این کار، روش‌های متعددی وجود دارند و رایج‌ترین آنها عبارتند از: روش‌های سنجش مشاهده‌ای، مقیاس درجه‌بندی، واقعه نگاری، آزمون شفاهی و تشریحی (۶ و ۷)، گزارش کتبی عملکرد توسط دانشجو از طریق گزارش مجموعه کارها (Portfolio) و دفترچه ثبت مهارت‌های عملکردی یا لاگ بوک (Log book) (۶). به طور معمول، اکثر مربیان ارزشیابی دانشجو را براساس مشاهدات خود و نکات ثبت شده و با استفاده از چکلیست انجام می‌دهند. عیب این روش این است که علی‌رغم یادداشت کردن موضوعات مهم، امکان توجه به کلیه نکات مورد نظر در چکلیست وجود ندارد؛ بنابراین ممکن است با اعمال سلیقه مربی همراه باشد و از آنجایی که از دقت کم‌تری برای ارزشیابی دانشجویان برخوردار است، ممکن است باعث نارضایتی دانشجویان از نمرات ارزشیابی و در نهایت عدم کسب مهارت‌های اساسی شود (۸). تا آنجا که در مطالعه‌ای میزان نارضایتی دانشجویان پرستاری و

پزشکی شیراز، از روش ارزشیابی بالینی دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی (Log book) انجام گردید.

روش‌ها

در این مطالعه توصیفی-مقطعی که در سال ۱۳۹۳ انجام شد، کلیه دانشجویان سال سوم و چهارم کارشناسی مامایی واجد شرایط پژوهش در دانشکده پرستاری و مامایی حضرت فاطمه(س) علوم پزشکی شیراز (۵۲ نفر) مورد مطالعه قرار گرفتند. شرایط ورود به مطالعه عبارت بود از: دانشجویان کارشناسی مامایی که در نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ کارآموزی‌های «داخلی-جراحی» و «بیماری‌های زنان» خود را در بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز می‌گذراندند و به روش «دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی» ارزیابی می‌شدند. این دانشجویان طبق روال چند ترم اخیر در دانشکده پرستاری و مامایی حضرت فاطمه(س)، قبل از شروع کارآموزی «داخلی-جراحی» و «بیماری‌های زنان»، لاگ بوک خود را از سایت دانشکده دریافت و در طول کارآموزی آن را تکمیل نمودند. این دفترچه‌های مخصوص ثبت مهارت‌های بالینی، توسط اساتید عضو هیأت‌علمی گروه مامایی و بر اساس اهداف آموزشی و سرفصل دروس بالینی داخلی-جراحی و بیماری‌های زنان تدوین شده است. Log book مربوط به کارآموزی داخلی-جراحی در ۲۴ صفحه تنظیم شده و مهارت‌های شناختی، نگرشی و حرکتی که بایستی توسط دانشجو کسب گردد، ذکر شده است. در این دفترچه، به مواردی از قبیل آشنایی دانشجویان با فعالیت‌های درمانی در بخش داخلی و جراحی، درک اهمیت آموزش و مشاوره به بیمار، ارتقای مهارت دارو دادن، پرونده‌نویسی، مراقبت از بیماران پرخطر و همچنین مراحل عملیاتی هرکدام از مهارت‌های حرکتی اشاره شده است. لاگ بوک مربوط به کارآموزی بیماری‌های زنان نیز، مهارت‌های شناختی، نگرشی و حرکتی را مدنظر قرار داده و در ۲۶ صفحه

بهره برد (۱۵ و ۱۴). در همین زمینه تحقیقات زیادی در ایران صورت گرفته است، از جمله حسینی و همکاران با مطالعه بر روی ۳۴ نفر از دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی مشهد، میزان رضایت آنان از روش دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی را بررسی نموده و به این نتیجه رسیدند که اکثر دانشجویان از این روش رضایت دارند اما کم‌تر از نیمی از آنها به استفاده از آن علاقه‌مند هستند (۱۶). آژ نیز در مطالعه‌ای با مقایسه دو روش دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی و چک‌لیست گزارش نمود که دانشجویان از ارزشیابی با دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی رضایت بیشتری دارند؛ هرچند کلیه دانشجویان در ابتدا از روند ارزشیابی جدید به طور کامل رضایت داشتند، ولی پس از رویت نمره، رضایت آنها ۸۵/۷ درصد بود. محقق در این رابطه انجام مطالعات وسیع‌تر در سایر مراکز آموزشی را توصیه نموده است (۸).

با توجه به لزوم به‌کارگیری روش‌های ارزشیابی نوین که بتوانند به خوبی نقاط ضعف و قوت دانشجویان را مشخص نمایند و به طور مستمر در طول دوره‌ی آموزشی به کار گرفته شوند، همچنین تغییر روش ارزشیابی بالینی دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی شیراز در سال‌های اخیر و استفاده از لاگ بوک، با عنایت به این که به کارگیری هر ابزار ارزیابی به میزان پذیرش آن ابزار توسط افراد متأثر از آن (مثل دانشجویان) بستگی دارد (۱۷) و انجام هرگونه برنامه‌ریزی در جهت ارتقای کیفیت آموزش بالینی در گرو شناخت مشکلات و کاستی‌های موجود در سیستم آموزشی از دیدگاه دانشجویان است و علی‌رغم این که در این زمینه چند پژوهش در مراکز آموزشی مختلف صورت گرفته است اما به نظر می‌رسد این اطلاعات برای تصمیم‌گیری در مورد استفاده از این ابزار به ویژه در دانشگاه علوم پزشکی شیراز کافی نیست، لذا تحقیق حاضر با هدف تعیین رضایت‌مندی دانشجویان مامایی دانشکده پرستاری و مامایی حضرت فاطمه(س) دانشگاه علوم

تنظیم گردیده و موضوعاتی مثل کسب مهارت‌های معاینه دودستی، گرفتن پاپ اسمیر، مراقبت‌های پس از عمل جراحی زنان، تشخیص و درمان واژینیت‌های شایع در آن عنوان شده است. کارآموزان بایستی در طول کارآموزی خود، پس از انجام مهارت‌های خواسته شده، جداول مربوط به آنها را از نظر تاریخ و نحوه انجام، تکمیل و به تأیید مربی خود برسانند تا در پایان کارآموزی، نمره‌ی دانشجویان محاسبه گردد.

جهت انجام پژوهش، پس از گذشت حداقل یک هفته از اتمام کارآموزی و اعلام نمرات، از دانشجویان واجد شرایط که قبلاً شناسایی شده بودند، خواسته شد تا در صورت تمایل و رضایت جهت شرکت در انجام پژوهش، ابتدا فرم مشخصات فردی شامل سن، ترم تحصیلی، معدل کل را کامل کنند و سپس پرسشنامه رضایت‌مندی دانشجویان مامایی از روند ارزشیابی به روش لاگ بوک در دو کارآموزی داخلی-جراحی و بیماری‌های زنان را تکمیل نمایند و میزان رضایت خود را گزارش دهند و پیشنهادات و نظرات خود را نیز اعلام نمایند. پرسشنامه‌ی ذکر شده مشابه پرسشنامه مورد استفاده در پژوهش حسینی و همکاران (۱۶) بود، اما چون پرسشنامه حسینی و همکاران در مورد درس بالینی زایشگاه بود، پرسشنامه رضایت‌مندی دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی شیراز طبق سرفصل دروس بالینی داخلی-جراحی و بیماری‌های زنان تهیه شد و مشتمل بر ۲۳ گویه و ۹ حیطة (منصفانه بودن، مطابقت با اهداف یادگیری، مناسب بودن، زمان، امکان اجرا، ارتقای مهارت‌ها، عینی بودن، استرس‌زا بودن و علاقه‌مندی به روش ارزشیابی) بود. گویه‌ها در قالب مقیاس لیکرت ۵ نقطه‌ای (از کاملاً مخالف با نمره ۱ تا کاملاً موافق با نمره ۵) تنظیم شده بود و یک سؤال باز در انتهای پرسشنامه برای اخذ سایر نظرات شرکت‌کنندگان قرار داشت. حداقل نمره پرسشنامه رضایت‌مندی از روش سنجش، ۲۳ و حداکثر ۱۱۵ بود. به منظور فراهم شدن امکان مقایسه و درک بهتر، نمره کل

پرسشنامه رضایت‌مندی برای هر دانشجو و نمرات حیطة‌های رضایت‌مندی در مقیاس ۱۰۰ محاسبه گردید. در محاسبه نمره کل پرسشنامه‌ی رضایت‌مندی، نمره حیطة استرس‌زا بودن به صورت معکوس [از کاملاً مخالف (۵) تا کاملاً موافق (۱)] محاسبه گردید. لازم به ذکر است که میانگین نمره کل رضایت‌مندی و میانگین نمرات حیطة‌های رضایت‌مندی دانشجویان به صورت مساوی در ۵ طبقه: کاملاً ناراضی (نمرات ۲۳-۳۵/۹)، نسبتاً ناراضی (نمرات ۳۶-۵۱/۹)، بی نظر (نمرات ۵۲-۶۷/۹)، نسبتاً راضی (نمرات ۶۸-۸۳/۹) و کاملاً راضی (نمرات ۸۴-۱۰۰) تقسیم گردید (۱۷). روایی محتوای ابزار مورد استفاده، با در اختیار گذاشتن پرسشنامه نزد ۶ تن از اعضای هیأت‌علمی دانشکده پرستاری و مامایی حضرت فاطمه (س) علوم پزشکی شیراز و اعمال نظرات ایشان، تأیید گردید. همچنین پرسشنامه در اختیار ۲۰ نفر از دانشجویان مامایی با وضعیت مشابه که قبلاً این کارآموزی‌ها را گذرانده بودند، گذاشته شد و پایایی پرسشنامه رضایت‌مندی دانشجویان از ارزشیابی به روش لاگ بوک در کارآموزی «داخلی-جراحی» با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۵۲ و در کارآموزی «جراحی‌های زنان» نیز با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۵۹ تأیید شد. اطلاعات استخراج شده از فرم اطلاعات فردی و پرسشنامه‌های رضایت‌مندی، با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS-18 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. جهت تحلیل داده‌ها، از آمار توصیفی شامل توزیع فراوانی، میانگین و انحراف معیار و آزمون‌های آماری تحلیلی شامل آزمون تحلیل واریانس (ANOVA) و آزمون‌های تعقیبی (Post Hoc) مثل توکی (Tukey) استفاده شد.

نتایج

نمونه‌های پژوهش، ۵۲ نفر از دانشجویان ترم‌های ۶، ۷ و ۸ کارشناسی پیوسته مامایی بودند؛ بدین صورت که ۱۵ نفر از دانشجویان ترم ۶ (۲۸/۸٪)، ۱۶ نفر از دانشجویان ترم ۷ (۳۰/۷٪) و ۲۱ نفر از دانشجویان ترم ۸ (۴۰/۳٪)

در کارآموزی بیماری‌های زنان، $16/9 \pm 48/8$ بود که هر دو در حیطه‌ی نسبتاً ناراضی (نمرات $36-51/9$) قرار دارند.

پایین‌ترین نمره رضایت‌مندی در کارآموزی داخلی-جراحی مربوط به حیطه‌ی «منصفانه بودن» ($44/6$) و بالاترین نمره‌ی رضایت‌مندی مربوط به حیطه‌ی «استرس‌زا بودن» ($59/6$) بود و تنها دو حیطه‌ی دیگر که مربوط به «عینی بودن» ($50/7$) و «امکان اجرایی بودن» (50) روش ارزشیابی دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی بود (جدول ۱).

کارشناسی پیوسته مامایی در این مطالعه شرکت نمودند که میانگین سن آنها $22/9 \pm 2/1$ سال و میانگین معدل کل آنها، $16/08 \pm 1/0$ بود. $48/1\%$ دانشجویان اعتقاد داشتند که به رشته خود علاقه‌ای در حد متوسط دارند و $28/9\%$ آنان نیز، علاقه خود را در حد زیاد و بسیار زیاد ذکر کردند. بقیه دانشجویان (23%) در حد کم و بسیار کم به رشته مامایی علاقه‌مند بودند.

میانگین رضایت‌مندی دانشجویان از روش «دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی» در کارآموزی داخلی-جراحی، $48/5 \pm 15/02$ از مقیاس ۱۰۰ بود و میانگین نمره رضایت‌مندی از روش «دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی»

جدول ۱: توزیع فراوانی و میانگین نمره حیطه‌های رضایت‌مندی دانشجویان مامایی از روش ارزشیابی «دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی» در کارآموزی داخلی-جراحی

رضایت دانشجویان					
حیطه	کاملاً ناراضی تعداد (درصد)	نسبتاً ناراضی تعداد (درصد)	بی نظر تعداد (درصد)	نسبتاً راضی تعداد (درصد)	کاملاً راضی تعداد (درصد)
منصفانه بودن	۱۴ (۳۶/۹)	۲۰ (۳۸/۵)	۱۱ (۲۱/۲)	۶ (۱۱/۵)	۱ (۱/۹)
مطابقت با اهداف آموزشی	۱۱ (۲۱/۲)	۲۳ (۴۴/۲)	۱۱ (۲۱/۲)	۷ (۱۳/۵)	۰ (۰)
مناسب بودن	۱۶ (۳۰/۸)	۱۳ (۲۵)	۱۷ (۳۲/۷)	۵ (۹/۶)	۱ (۱/۹)
زمان	۱۱ (۲۱/۲)	۱۸ (۳۴/۶)	۱۵ (۲۸/۸)	۶ (۱۱/۵)	۲ (۳/۸)
امکان اجرا	۱۱ (۲۱/۲)	۱۹ (۳۶/۵)	۹ (۱۷/۳)	۱۱ (۲۱/۲)	۲ (۳/۸)
ارتقای مهارت‌ها	۱۴ (۲۶/۹)	۲۰ (۳۸/۵)	۱۲ (۲۳/۱)	۵ (۹/۶)	۱ (۱/۹)
عینی بودن	۹ (۱۷/۳)	۱۹ (۳۶/۵)	۱۲ (۲۳/۱)	۱۱ (۲۱/۲)	۱ (۱/۹)
استرس‌زا بودن	۹ (۱۷/۳)	۱۱ (۲۱/۲)	۱۰ (۱۹/۲)	۱۶ (۳۰/۸)	۶ (۱۱/۵)
علاقه‌مندی به بکارگیری روش	۱۴ (۲۶/۹)	۱۴ (۲۶/۹)	۱۹ (۳۶/۵)	۴ (۷/۷)	۲ (۳/۸)
جمع کل	۱۰ (۱۹/۲)	۱۹ (۳۶/۵)	۱۸ (۳۴/۶)	۴ (۷/۷)	۱ (۱/۹)

جراحی، میانگین رضایت ۵۰ و بالاتر، در حیطه‌های بیش‌تری از جمله: «استرس‌زا بودن» ($56/9$)، «منصفانه بودن» ($53/4\%$)، «عینی بودن» ($52/6\%$) و «امکان اجرایی بودن» روش لاگ بوک ($50/3\%$) عنوان گردید (جدول ۲).

در کارآموزی «بیماری‌های زنان»، حیطه‌ی علاقه‌مندی به به‌کارگیری روش، پایین‌ترین میانگین نمره ($43/4$) و حیطه‌ی مطابقت با اهداف آموزشی، بالاترین میانگین نمره‌ی رضایت دانشجویان ($57/3$) را به خود اختصاص دادند. در این کارآموزی نسبت به کارآموزی داخلی

جدول ۲: توزیع فراوانی و میانگین نمره حیطه‌های رضایت‌مندی دانشجویان مامایی از روش ارزشیابی «دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی» در کارآموزی «بیماری‌های زنان»

رضایت دانشجویان						حیطه
M±SD (در مقیاس ۱۰۰)	کاملاً راضی تعداد (درصد)	نسبتاً راضی تعداد (درصد)	بی نظر تعداد (درصد)	نسبتاً ناراضی تعداد (درصد)	کاملاً ناراضی تعداد (درصد)	
۵۳/۴±۲۴/۶	۲ (۳/۸)	۱۶ (۳۰/۸)	۸ (۱۵/۴)	۱۵ (۲۸/۸)	۱۱ (۲۱/۲)	منصفانه بودن
۵۷/۳±۱۹/۷	۲ (۳/۸)	۱۵ (۲۸/۸)	۱۳ (۲۵)	۱۴ (۲۶/۹)	۸ (۱۵/۴)	مطابقت با اهداف آموزشی
۴۶/۹±۲۱/۷	۲ (۳/۸)	۸ (۱۵/۴)	۱۰ (۱۹/۲)	۱۷ (۳۲/۷)	۱۵ (۲۸/۸)	مناسب بودن
۴۹/۳±۱۸/۱	۱ (۱/۹)	۷ (۱۳/۵)	۲۰ (۳۸/۵)	۱۴ (۲۶/۹)	۱۰ (۱۹/۲)	زمان
۵۰/۳±۲۲/۹	۱ (۱/۹)	۱۲ (۲۳/۱)	۱۲ (۲۳/۱)	۱۵ (۲۸/۸)	۱۲ (۲۳/۱)	امکان اجرا
۴۷/۱±۱۹/۷	۱ (۱/۹)	۸ (۱۵/۴)	۱۱ (۲۱/۲)	۱۵ (۲۸/۸)	۱۷ (۳۲/۷)	ارتقای مهارت‌ها
۵۲/۶±۲۵/۶	۲ (۳/۸)	۱۶ (۳۰/۸)	۹ (۱۷/۳)	۱۱ (۲۱/۲)	۱۴ (۲۶/۹)	عینی بودن
۵۶/۹±۲۹/۲	۸ (۱۵/۴)	۱۳ (۲۵)	۸ (۱۵/۴)	۹ (۱۷/۳)	۱۴ (۲۶/۹)	استرس‌زا بودن
۴۳/۴±۲۰/۷	۲ (۳/۸)	۴ (۷/۷)	۱۵ (۲۸/۸)	۱۲ (۲۳/۱)	۱۹ (۳۶/۵)	علاقه‌مندی به بکارگیری روش
۴۸/۸±۱۶/۹	۱ (۱/۹)	۸ (۱۵/۴)	۱۲ (۲۳/۱)	۱۹ (۳۶/۵)	۱۲ (۲۳/۱)	جمع کل

جدول ۳: آماره‌های توصیفی آزمون تحلیلی واریانس یک طرفه

p-value F	ترم ۸	ترم ۷	ترم ۶	کارآموزی
	M±SD	M±SD	M±SD	
۶/۹۰ / ۰۰۰۲	۵۶/۴±۱۷/۰۸	۴۴/۹±۱۷/۰۳	۴۰/۴±۱۳/۸	داخلی جراحی
۵/۹۰ / ۰۰۰۵	۵۶/۵±۱۳/۶	۴۸/۳±۱۶/۳	۳۸/۴±۱۷/۰۸	زنان

جدول ۴: آزمون تعقیبی توکی (Tukey) برای تفاوت میانگین نمرات رضایت‌مندی دانشجویان مامایی از روش ارزشیابی «دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی» و «بیماری‌های زنان»

کارآموزی بیماری‌های زنان				کارآموزی داخلی - جراحی			
p-value	خطای استاندارد	تفاوت میانگین‌ها	گروه‌های مقایسه	p-value	خطای استاندارد	تفاوت میانگین‌ها	گروه‌های مقایسه
۰/۲۵۴	۵/۱	۸/۲	ترم ۷	۰/۰۳۷	۴/۵	۱۱/۵	ترم ۷
۰/۱۹۳	۵/۵	۹/۸	ترم ۶	۰/۶۴۱	۴/۹	۴/۴	ترم ۶
۰/۲۵۴	۵/۱	-۸/۲	ترم ۸	۰/۰۳۷	۴/۵	-۱۱/۵	ترم ۸
۰/۱۹۳	۵/۵	-۹/۸	ترم ۷	۰/۶۴۱	۴/۹	-۴/۴	ترم ۷
۰/۰۰۳	۵/۲	-۱۸/۰۷	ترم ۸	۰/۰۰۳	۴/۵	-۱۵/۹	ترم ۸

نمره رضایت‌مندی دانشجویان هریک از ترم‌های ۶ (P=۰/۰۰۳) و ترم ۷ (P=۰/۰۳۷) دارد. اما در بررسی جفتی میانگین نمرات رضایت دانشجویان از روش لاگ

همان‌گونه که در جدول ۳ مشخص است میانگین نمره رضایت‌مندی دانشجویان از روش لاگ بوک در کارآموزی داخلی- جراحی در ترم ۸، تفاوت معناداری با

در کارآموزی داخلی - جراحی و بیماری‌های زنان، دانشجوی مامایی با بیماری‌هایی برخورد خواهد کرد که تاکنون آنها را در بالین تجربه نکرده است و بایستی روش‌های معاینه و درمان متعدد را یاد گرفته و به کارگیرد. این امر استرس کار آنها را بالا برده و کارآموزی را کمی برایشان دشوار خواهد نمود و چه بسا که این عامل در قضاوت آنها در مورد میزان رضایت خود از روش ارزشیابی و یا حتی خود کارآموزی تأثیرگذار باشد.

با نگاهی به جدول ۴ و مشاهده یافته‌ها، این نتیجه استنباط می‌شود که هرچه ترم تحصیلی دانشجویان بالاتر رفته، میزان رضایت آنان افزایش یافته است. عواملی همچون افزایش اطلاعات تئوری و همچنین افزایش مهارت در انجام وظایف، کاهش استرس در انجام مهارت‌ها، آشنایی بیشتر با نحوه تکمیل لاگ بوک، پیشرفت مهارت‌های ارتباطی، نگرشی و حرکتی و به تبع آن افزایش سرعت عمل دانشجویان و درگیری بیشتر دانشجویان در اداره‌ی بیماران با بالاتر رفتن ترم تحصیلی آنها موجب می‌شود تا با توانمندی بیشتری وظایف خود در بخش‌های مربوطه انجام داده، دفترچه خود را سریع‌تر تکمیل نموده و بازخورد بهتری از سوی مربیان خود دریافت نمایند و این امر رضایت خاطر آنها از روش ارزشیابی را نیز افزایش خواهد داد. از سویی دیگر، یکی از خصوصیات منحصر به فرد لاگ بوک، موظف کردن دانشجویان به انجام تعداد مشخصی مهارت است. این مشخصه باعث می‌شود تا دانشجویان به صورت برنامه ریزی شده و هدفمند، وظایف خود را انجام داده و با تکرار و تمرین، از بروز اشتباهات جلوگیری نمایند. در مطالعه‌ای که توسط ریولن (Reulen) در آلمان بر روی دانشجویان جراحی مغز و اعصاب انجام شد، مشاهده گردید که پس از استفاده از لاگ بوک، تعداد اعمال جراحی که رزیدنت‌ها انجام می‌دادند از ۸۲ مورد به ۱۲۲ مورد افزایش یافت. این

بوک در کارآموزی بیماری‌های زنان، فقط بین نمره رضایت دانشجویان ترم ۸ و ۶ تفاوت معنادار مشاهده می‌گردد ($P=0/003$). با توجه به این که دانشجویان ترم‌های بالاتر، نمره رضایت بیشتری نسبت به دانشجویان ترم‌های پایین‌تر داشتند، در جدول ۴، نتایج آزمون تعقیبی توکی (Tukey) برای بررسی تفاوت‌های جفتی میانگین نمرات رضایت در ترم‌های مختلف تحصیلی دوره‌ی کارشناسی مامایی نشان داده شده است.

بحث

این مطالعه به منظور تعیین رضایت‌مندی دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی شیراز از روش دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی به عنوان یک روش ارزشیابی بالینی در دو کارآموزی داخلی جراحی و بیماری‌های زنان صورت گرفت و نتایج نشانگر نارضایتی نسبی واحدهای پژوهش از این روش در کارآموزی‌های ذکر شده بود؛ بدین صورت که میانگین رضایت کلی دانشجویان مامایی از روش لاگ بوک در هر دو کارآموزی، در محدوده‌ی نسبتاً ناراضی قرار داشت، در حالی که بیش از نیمی از دانشجویان مامایی شرکت کننده در مطالعه‌ی حسینی و همکاران (۶۲/۷٪)، از روش لاگ بوک ابراز رضایت کرده‌اند و فقط ۲۰/۶٪ دانشجویان از این روش، نسبتاً ناراضی بوده‌اند (۱۶). عنایت به این نکته که واحد بالینی ارزشیابی شده در مطالعه حسینی و همکاران، کارآموزی زایشگاه بوده و دانشجویان مامایی به واسطه‌ی درگیری بیشتر (ترم ۵ تا ۸) با این واحد بالینی که بیشترین همخوانی را با رشته مامایی دارد و رویارویی با موارد بیشتر بالینی که اکثراً اشتراکات زیادی دارند، با اقبال بیشتری به این کارآموزی روی می‌آوردند و ممکن است ارائه نظر در مورد ارزشیابی از این کارآموزی نسبت به کارآموزی داخلی - جراحی و بیماری‌های زنان تحت تأثیر این عامل قرار گیرد؛ چرا که

تکرارپذیری بیش‌تر موارد بالینی باعث شده تا میزان رضایت نسبی از روش ارزشیابی لاگ بوک در کارآموزی بیماری‌های زنان بیش‌تر از کارآموزی داخلی-جراحی باشد. البته تفاوت روش کار مربیان و نحوه نمره‌دهی آنها نیز در حصول این نتیجه بی‌تأثیر نبوده است.

با توجه به این که دانشجویان مامایی از دیگر حیطه‌های قابل بحث در روش ارزشیابی لاگ بوک در کارآموزی‌های داخلی-جراحی و بیماری‌های زنان، نسبتاً ناراضی هستند، لازم است که عوامل احتمالی در نظر گرفته شده و درصدد رفع مشکل برآمد. عواملی همچون: عدم مطابقت کامل اهداف آموزشی دوره با اهداف ذکر شده در لاگ بوک، عدم زمان‌بندی صحیح در اجرای برنامه‌های جانبی نظیر ارائه کنفرانس که می‌تواند موجب اختلال در ثبت و ارزشیابی فعالیت‌ها گردد، کم‌دقتی در تکمیل دفترچه، بازخورد ناکافی از سوی مربیان، عدم تأکید بر کار گروهی، توانایی ناکافی این روش در ارتقای مهارت‌ها با توجه به تأکید بیش‌تر بر کمیت کار تا کیفیت آن، می‌تواند موجبات نارضایتی دانشجویان مامایی را فراهم آورده و این امر مستلزم بازبینی محتوای دفترچه، تغییر در نحوه ثبت فعالیت‌ها و نظارت بیش‌تر بر ثبت آنها و بازخورد بهتر از سوی تمامی افراد دخیل در تهیه، تدوین و اجرای دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی است. همچنین توصیه می‌گردد سنجش کیفیت فعالیت‌ها نیز در دستور کار این روش ارزشیابی آورده شود، زیرا به‌نظر می‌رسد که دیگر رویکرد مبتنی بر تعداد، کافی نیست و ارزیابی مبتنی بر صلاحیت ارزشمندتر از گنجینه‌ی تعداد مهارت‌های انجام گرفته است (۲۲)؛ چرا که تعداد مهارت‌های انجام شده یا مشاهده شده نمی‌تواند تضمین کننده آنچه باید دانشجو فراگیرد، باشد (۲۳).

یکی از مهم‌ترین محدودیت‌های پژوهش‌هایی از این دست، کم بودن حجم نمونه است که تعمیم‌پذیری نتایج را با محدودیت مواجه می‌کند. با نمونه‌گیری به روش

یافته‌ها بیانگر آن است که اگر کتابچه آموزشی به عنوان برنامه آموزشی موظف برای دانشجو قرار گیرد شایستگی‌های دانشجویان را در انجام کارهای عملی به صورت قابل ملاحظه‌ای افزایش خواهد داد (۱۸). همان‌طور که لطفی، قنبری و یوسفی در مطالعات خود بر روی دانشجویان پرستاری در بخش‌های مختلف مثل زنان و CCU، بیان نمودند که استفاده از لاگ بوک، باعث افزایش نمره یادگیری دانشجویان چه در حیطه شناختی و چه در حیطه روانی-حرکتی (مهارتی) می‌گردد و ابزاری ارزشمند جهت ارزیابی صلاحیت بالینی آنها است (۱۹ تا ۲۱).

اگر بخواهیم نگاهی دقیق‌تر به میزان رضایت دانشجویان مامایی از حیطه‌های مختلف روش ارزشیابی دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی داشته باشیم، در می‌یابیم که در کارآموزی داخلی-جراحی، بیش‌ترین رضایت دانشجویان مربوط به حیطه‌ی «استرس‌زا بودن» آن بود؛ در واقع با توجه به ماهیت این حیطه و تفاوت آن با دیگر حیطه‌ها، بهتر است عنوان شود که بیش از نیمی از دانشجویان، مخالف استرس‌زا بودن این روش ارزشیابی بوده‌اند. این که در این روش ارزشیابی، تمام فعالیت‌های دانشجو زیرنظر گرفته نمی‌شود موجب می‌شود تا استرس ناشی از مشاهده مستقیم مرتفع گردد (۱۶). به علاوه وقتی که دانشجو در ابتدای کار می‌داند که روزانه به واسطه‌ی انجام چه فعالیت‌هایی ارزشیابی خواهد شد، با مطالعه بیش‌تر و در نتیجه با استرس کم‌تر و هدف دارتر واحد کارآموزی خود را شروع کرده و به پایان می‌برد. در کارآموزی بیماری‌های زنان هم، حیطه‌هایی که توانست بیش‌ترین میزان رضایت دانشجویان را جلب کنند، به ترتیب حیطه‌های «مطابقت با اهداف آموزشی»، «استرس‌زا بودن»، «منصفانه بودن» و «عینی بودن» بود که همگی در محدوده «بی‌نظر» قرار دارند. آشنایی بیش‌تر دانشجویان مامایی با بیماری‌های زنان نسبت به مباحث بسیار گسترده در واحد بالینی داخلی-جراحی و

سودمندی استفاده از این روش مورد تأیید قرار گرفته است؛ لذا بازنگری و اصلاح جوانب مختلف دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی ضروری به نظر می‌رسد. همچنین می‌توان با کنترل بیشتر بر روند تکمیل و اجرای دفترچه‌ها و ترکیب این روش با دیگر روش‌های ارزشیابی، نقاط ضعف آن را اصلاح و در جهت تقویت هرچه بیشتر نقاط قوت آن کوشید تا به خوبی موجبات رضایت هرچه بیشتر دانشجویان فراهم گردد.

قدردانی

این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی مصوب دانشگاه علوم پزشکی شیراز به شماره ۷۱۷۲-۹۳ است. بدین وسیله مجریان طرح از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز، سرکار خانم روستا جهت انجام مشاوره آماری در واحد توسعه پژوهش‌های بالینی بیمارستان نمازی و همچنین تمامی دانشجویان مامایی دانشکده پرستاری و مامایی حضرت فاطمه (س) که با تکمیل پرسشنامه، امکان اجرای این طرح را فراهم آوردند، تقدیر می‌نمایند.

سرشماری تا حدودی بر این مشکل فائق آمده‌ایم؛ اما با توجه به این که شواهدی مبنی بر وجود مطالعه‌ی گسترده در مورد استفاده از دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی مامایی و میزان رضایت از این روش بر روی نمونه‌های وسیع یافت نشد، لزوم انجام مطالعات مشابه بر روی نمونه‌های بزرگ‌تر ضروری به نظر می‌رسد تا با اطلاع از مشکلات، محدودیت‌ها و نواقص روش لاگ بوک، اصلاحات لازم صورت گرفته و بتوان در جهت ارتقای آموزش دانشجویان علوم پزشکی، گام مؤثری برداشت.

نتیجه‌گیری

استفاده از دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی در ارزشیابی کارآموزی داخلی- جراحی و بیماری‌های زنان دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی شیراز همراه با نارضایتی نسبی است. نتایج این مطالعه هرچند قابل تعمیم به جامعه مامایی کل کشور نیست، اما حکایت از نارضایتی و وجود مشکل در روش ارزشیابی دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی دارد. از طرفی، در چندین مقاله

منابع

1. Dent J, Harden RM. A Practical Guide For Medical Teachers: Elsevier Health Sciences; 2013.
2. Chehrzad M, Shafiei pour S, Mirzaei M, Kazemnejad E. [Comparison Between Two Methods: Objective Structured Clinical Evaluation (Osce) And Traditional On Nursing Students Satisfaction]. Journal Of Guilan University Of Medical Sciences. 2004; 13(50):8-13. [Persian]
3. Wilkinson TJ, Frampton CM. Comprehensive Undergraduate Medical Assessments Improve Prediction Of Clinical Performance. Med Educ. 2004; 38(10): 1111-6.
4. Latifi M, Shaban M, Nikbakht Nasrabadi A, Mehran A, Parsa Yekta Z. [Comparison Of The Effect Of Clinical Evaluation By Two Methods: Portfolio And Popular, On Satisfaction Of Nurse Students]. Iranian Journal Of Nursing Research. 2011; 6(21):15-28. [Persian]
5. Kave Tabatabaei M, Bahraini Toosi M, Modaber Azizi M, Ebrahimzadeh S, Bahraini Toosi V, Bahraini Toosi K. [Barrasye Tahlilye Azmoonhaye 4 Gozinye Daneshkadeye Pezeshkyye Daneshgahe Oloom Pezeshkyye Mashhad Dar Nimsale Dovome 1379-80]. Journal Of Medical Faculty Of Mashhad University Of Medical Sciences. 2002; 45(76): 89-95. [Persian]
6. Saif A. [Educational Measurement, Assessment And Evaluation]. Tehran: Roshd; 2008. [Persian]
7. Zandi M. [Barrasye Raveshhaye Arzeshyabye Balini Tavasote Asatide Daneshkadeye Parastari Mamaeye Kashahn Sale 1384]. Iranian Journal Of Medical Education. 2005; 5(14). [Persian]
8. Ajh N. [Evaluation Of Midwifery Students In Labor And Delivery Training: Comparing Two Methods Of Logbook And Checklist]. Iranian Journal Of Medical Education. 2006; 6(2):123-128. [Persian]
9. Khadivzade T, Farokhi F. [The Investigation Of The Weaknesses And Strengths Of Clinical Education From The Viewpoints Of Nursing And Midwifery Students In Mashhad In 2003]. Iranian Journal Of Medical Education. 2004; 10(130): 130-1. [Persian]

10. Cornwall P, Doubtfire A. The Use Of The Royal College Of Psychiatrists' Trainee's Log Book A Cross-Sectional Survey Of Trainees And Trainers. *The Psychiatrist*. 2001; 25(6): 234-6.
11. Movaffaghi Z, Shoeibi A, Bahari A, Khajedaluee M. [The Efficiency Of Medical Extern's Logbook From The Viewpoints Of Externs And Faculties Of Mashhad University Of Medical Sciences: An Integration Of Qualitative And Quantitative Methods]. *Iranian Journal Of Medical Education*. 2014; 13(11): 950-9. [Persian]
12. Mohammadi A, Khaghanizade M, Ebadi A, Mohammadi A, Amiri F, Raesifar A. [Log Book A Method Of Evaluating Education And Feedback Strategy In Nursing]. *Education Strategies In Medical Sciences*. 2010; 3(1): 15-6. [Persian]
13. Piercey C. Logbooks: A Strategy For Reflective Practice In Nursing. *Partners in Learning. Proceedings of the 12th Annual Teaching Learning Forum, 11-12 February 2003.* Busemann A, Von Bernstorff W, Heidecke C. [Consequences Drawn From The Evaluation Of Logbook-Based Surgical Training For Final Year Students]. *Zentralblatt Fur Chirurgie*. 2012; 137(2): 165-72.
15. Mallappa S, Wright J, Patani N, Jethwa A, Pitkin J. Introduction Of A New Undergraduate Medical Student 'Surgical Log-Book'to Enhance Future Training. *International Journal Of Surgery*. 2013; 11(8): 698.
16. Hoseini B, jafarnejad F, Mazlom S, Foroghi pour M, karimi mouneghi H. [Midwifery Students' Satisfaction With Logbook As A Clinical Assessment Means In Mashhad University Of Medical Sciences, 2010]. *Iranian Journal Of Medical Education*. 2012; 11(8): 933-41. [Persian]
17. Finucane PM, Barron SR, Davies HA, Hadfield-Jones RS, Kaigas TM. Towards An Acceptance Of Performance Assessment. *Med Educ*. 2002; 36(10): 959-64.
18. Reulen HJ, März U. 5 Years' Experience With A Structured Operative Training Programme For Neurosurgical Residents. *Acta Neurochirurgica*. 1998; 140(11): 1197-203.
19. Lotfi M, Zamanzadeh V, Abdollahzadeh F, Seyyed Ra, Jabbarzadeh F. [The Effect Of Using Logbook On Nursing Students Learning In Gynecology Wards]. *Nursing And Midwifery Journal*. 2010; 5(19): 33-8. [Persian]
20. Ghanbari A, Monfared A. [Survey Of Clinical Evaluation Process Based On Logbook And Cognitive And Psychomotor Learning In Nursing Students]. *Research In Medical Education*. 2015; 6(2): 28-35. [Persian]
21. Yousefy A, Shayan S, Mosavi A. Developing A Clinical Performance Logbook For Nursing Students Receiving Cardiac Care Field Training. *J Educ Health Promot*. 2012; 1: 7. Persian
22. Wragg A, Wade W, Fuller G, Cowan G, Mills P. Assessing The Performance Of Specialist Registrars. *Clin Med*. 2003; 3(2): 131-4.
23. Omidvar S, Bakouei F, Salmalian H. [Clinical Education Problems: The Viewpoints Of Midwifery Students In Babol Medical University]. *Iranian Journal Of Medical Education*. 2005; 5(2):15-21. [Persian]

Midwifery Students' Satisfaction with Logbook as a Clinical Evaluation Tool in Shiraz University of Medical Sciences

Marzieh Asadi Lari¹, Zeinab Moshfeghy², Marzieh Shahpari³, Ferdos Mohammad Alian⁴

Abstract

Introduction: Logbook is one of the common methods for evaluation of clinical skills of medical students. This method has been used in recent years in Shiraz University of Medical Sciences for clinical evaluation of midwifery students. Therefore, this study aimed to determine the level of students' satisfaction with this method.

Methods: This descriptive cross-sectional study was performed in 2014 in Shiraz University of Medical Sciences and 52 students of midwifery who attended "Medical-Surgical" (MS) and "Gynecology" (Gyn) practicums were selected by convenience sampling. Data were collected using a valid and reliable researcher-made questionnaire. It consisted of 23 items and measured nine domains with a five-point Likert scale. Data were analyzed by means of descriptive statistics, ANOVA and post hoc tests.

Results: The mean of midwifery students' satisfaction with the logbook was 48.51 ± 15.02 in MS practicum and 48.81 ± 16.94 in Gyn practicum. In the MS practicum, the highest satisfaction score was related to the domain of "being stressful" (59.61 ± 26.11) and the lowest score was related to "being fair" (44.61 ± 20.81). In the Gyn practicum, the highest satisfaction score was related to the domain of "conformity to educational goals" (57.30 ± 19.71) and the lowest score was related to "interest in the logbook method" (43.46 ± 20.72). In both practicums, the satisfaction level of last semester students was higher than that of other students.

Conclusion: Use of Logbook in the clinical evaluation of MS and Gyn practicums for midwifery students of Shiraz University of Medical Science, was accompanied by relative dissatisfaction. Therefore, revision and modification of the various aspects of the Logbook seem to be necessity in order to make students more satisfied.

Keywords: Midwifery students, Log book, students' satisfaction, clinical Evaluation.

Addresses:

¹ MSc in Medical-Surgical Nursing, School of Nursing and Midwifery, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran. Email: asadilarim@sums.ac.ir

² (✉) Instructor, Department of Midwifery, School of Nursing and Midwifery, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran. Email: zmoshfeghy1385@yahoo.com

³ Bachelor of Midwifery, School of Nursing and Midwifery, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran. Email: Marzieshahpari@yahoo.com

⁴ MSc student of Midwifery, School of Nursing and Midwifery, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran. Email: Fsmdan1393@gmail.com